

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ประจำปีงบประมาณ 2569

โดย

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านตะโก

อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น

โดย

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านตะโก

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๕๗ รัฐต้อง (๑) อนุรักษ์ พื้นฟู และ ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมและจารีตประเพณีอันดีงามของท้องถิ่นและของชาติ และจัดให้มีพื้นที่สาธารณะสำหรับกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชน ชุมชน และ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ใช้สิทธิและมีส่วนร่วมในการดำเนินการ

ภูมิปัญญาไทยมีความสำคัญอย่างยิ่ง ช่วยสร้างชาติให้เป็นปึกแผ่นมั่นคง สร้างความภาคภูมิใจและศักดิ์ศรี เกียรติภูมิ แก่คนไทย สามารถประยุกต์หลักธรรมคำสอนทางศาสนาใช้กับชีวิตได้อย่างเหมาะสมสร้างความสมดุล ระหว่างคนกับสังคม และธรรมชาติได้อย่างยั่งยืน ช่วยเปลี่ยนแปลงปรับปรุงวิถีชีวิตของคนไทยให้เหมาะสมตามยุค

กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านตะโก ได้เล็งเห็นความสำคัญของภูมิ ปัญญา ท้องถิ่น จึงได้สำรวจข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นปราชญ์ชาวบ้าน หรือปราชญ์ท้องถิ่นเพื่อให้ ข้อมูลภูมิปัญญา ท้องถิ่น ปราชญ์ชาวบ้าน หรือปราชญ์ท้องถิ่น เพื่อสืบสานและอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สำคัญ และมีประโยชน์ไว้ ไม่ให้สูญหายไปจากชุมชน และหวังว่าเป็นอย่างยิ่งว่าฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ปราชญ์ชาวบ้าน หรือปราชญ์ ท้องถิ่นฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อสาธารณชนในการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่น ปราชญ์ ชาวบ้านหรือปราชญ์ท้องถิ่น ต่อไป

ประเภทของภูมิปัญญา

ภูมิปัญญาไทย แบ่งออกเป็น ๒ ระดับ คือ ชาติ และระดับท้องถิ่น

๑. ภูมิปัญญาระดับชาติ เป็นภูมิปัญญาที่พัฒนาสังคมไทยให้รอดพ้นจากวิกฤตการณ์ต่าง ๆ ในอดีต เช่น การกอบกู้เอกราชโดยสมเด็จพระนเรศวรมหาราช และการเสียแผ่นดินบางส่วนของประเทศไทย ในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เพื่อรักษาเอกราชชาติไทย ทำให้ประเทศไทยไม่ตกเป็น เมืองขึ้นของชาติตะวันตกในยุคล่าอาณานิคม หรือจักรวรรดินิยม

๒. ภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือภูมิปัญญาชาวบ้าน คือสิ่งที่แสดงความรู้ ความคิดและการกระทำของบรรพ บุรุษของเรา เพื่อที่ดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึงทุกสิ่งทุกอย่างที่ชาวบ้านคิดค้นขึ้น แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขพัฒนา แก้ปัญหา เป็นทั้งสติปัญญาและองค์ความรู้ทั้งหมดของชาวบ้าน ดังนั้น จึงมีความครอบคลุมเนื้อหาสาระและ แนวทางดำเนินชีวิตในวงกว้าง ภูมิปัญญาท้องถิ่นประกอบไปด้วยองค์ความรู้ในหลายวิชา ดังที่ สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (๒๕๔๑) ได้จำแนกไว้รวม ๑๑ สาขา คือ

๑. สาขาเกษตรกรรม หมายถึง ความสามารถในการผสมผสานองค์ความรู้ทักษะ และเทคนิคด้าน การเกษตรกับเทคโนโลยี โดยการพัฒนามาบนพื้นฐานคุณค่าดั้งเดิม ซึ่งคนสามารถพึ่งพาตนเองในสภาวะการณ์ต่างๆ ได้ เช่น การทำการเกษตรแบบผสมผสาน การแก้ปัญหา การเกษตรเป็นต้น

๒. สาขาอุตสาหกรรมและหัตถกรรม (ด้านการผลิตและการบริโภค) หมายถึง การรู้จักประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการแปรรูปผลผลิต เพื่อชะลอการนำเข้าตลาด เพื่อแก้ปัญหาด้านการบริโภคอย่างปลอดภัย ประหยัด และเป็นธรรมอันเป็นกระบวนการให้ชุมชนท้องถิ่นสามารถพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจได้ ตลอดทั้งการผลิตและการจัดจำหน่ายผลผลิตทางหัตถกรรม เช่น การรวมกลุ่มของกลุ่มโรงงานยางพารา กลุ่มโรงสี กลุ่มหัตถกรรม เป็นต้น

๓. สาขาการแพทย์ไทย หมายถึง ความสามารถในการจัดการป้องกันและรักษาสุขภาพของคนในชุมชน โดยเน้นให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองทางด้านสุขภาพและอนามัยได้

๔. สาขาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หมายถึง ความสามารถเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งอนุรักษ์ การพัฒนา และใช้ประโยชน์จากคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน

๕. สาขากองทุนและธุรกิจชุมชน หมายถึงความสามารถในด้านบริหารจัดการด้านการสะสมและบริการกองทุนและธุรกิจชุมชน ทั้งที่เป็นเงินตราและโภคทรัพย์เพื่อเสริมชีวิตความเป็นอยู่ของสมาชิกในชุมชน

๖. สาขาสวัสดิการ หมายถึง ความสามารถในการจัดสวัสดิการในการประกันคุณภาพชีวิตของคนให้เกิดความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม และ วัฒนธรรม

๗. สาขาศิลปกรรม หมายถึง ความสามารถในการผลิตผลงานทางด้านศิลปะสาขาต่างๆ เช่น จิตรกรรม ประติมากรรม วรรณกรรม ทักษะศิลป์ คีตศิลป์ เป็นต้น

๘. สาขาจัดการ หมายถึง ความสามารถในการบริหารจัดการดำเนินงานด้านต่างๆทั้งขององค์กรชุมชน องค์กรทางสังคมอื่นๆ ในสังคมไทย เช่น การจัดการองค์กรของกลุ่มแม่บ้านระบบผู้เฒ่าผู้แก่ในชุมชน เป็นต้น กรณีของการจัดการศึกษาเรียนรู้ นับได้ว่าเป็นภูมิปัญญาสาขาการจัดการที่มีความสำคัญ เพราะการจัดการศึกษาเรียนรู้ดี หมายถึงกระบวนการเรียนรู้ พัฒนาและถ่ายทอดความรู้ภูมิปัญญาไทยที่มีประสิทธิภาพ

๙. สาขาภาษาและวรรณกรรม หมายถึง ความสามารถผลิตผลงานเกี่ยวกับด้านภาษา ทั้ง ภาษาถิ่น ภาษาโบราณ ภาษาไทย และการใช้ภาษา ตลอดทั้งด้านวรรณกรรมทุกประเภท

๑๐. สาขาศาสนาและประเพณี หมายถึง ความสามารถประยุกต์และปรับใช้หลักธรรมคำสอนทางศาสนา เชื่อและประเพณีดั้งเดิมที่มีคุณค่าให้เหมาะสมต่อการประพฤติปฏิบัติให้บังเกิดผลดีต่อบุคคลและสิ่งแวดล้อม เช่น การถ่ายทอดหลักศาสนา การบวชป่า การประยุกต์ ประเพณี บุญประเพณีข้าว เป็นต้น

๑๑. สาขาการศึกษา

คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (๒๕๓๕) แบ่งประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้ ๗ ประเภท ดังนี้

๑. ภูมิปัญญาด้านการเกษตร
๒. ภูมิปัญญาด้านเศรษฐกิจ
๓. ภูมิปัญญาด้านศาสนา คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม ความเชื่อ
๔. ภูมิปัญญาด้านการจัดการทรัพยากรและการพัฒนาหมู่บ้าน
๕. ภูมิปัญญาด้านศิลปะ
๖. ภูมิปัญญาด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม
๗. ภูมิปัญญาด้านภาษาและวรรณกรรม

นอกจากนี้ยังมีการแบ่งประเภทหรือขอบข่ายของภูมิปัญญาท้องถิ่นได้เป็น ๔ สาขาใหญ่ๆ คือ เป็นเรื่องเกี่ยวกับคติความเชื่อและหลักการพื้นฐาน เรื่องเกี่ยวกับ คติ ความเชื่อ และหลักการพื้นฐาน เป็นความรู้ที่เกิดจากการสั่งสม ถ่ายทอดกันมา ได้แก่การประกอบพิธีกรรมต่างๆของแต่ละท้องถิ่น เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้โดยการพึ่งพาธรรมชาติมาใช้ประโยชน์เพื่อการยังชีพ เช่น ชุมชนภูเขา มีความเชื่อเรื่องผีป่า เจ้าป่า เทพารักษ์ ผู้ที่อยู่ตามพื้นราบจะเชื่อในเรื่อง พระภูมิเจ้าที่ พระภูมินา การสืบทอด การให้ความเคารพแม่โพสพ ผู้ที่อยู่ตามแม่น้ำ ริมทะเล มักจะเชื่อในเรื่องของแม่ย่านางเรือ เป็นต้น ความคิด ความเชื่อ เหล่านี้จะนำมาสู่การพัฒนาชีวิตและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เช่น การตั้งธนาคารแห่งชีวิตเพื่อพัฒนาหมู่บ้าน โดยยึดหลักธรรมในพระพุทธศาสนา การจัดพิธีกรรมบวชต้นไม้ การจัดตั้งป่าสมุนไพร ธนาคารผักกลุ่มทอ ผักกลุ่มชาปนกิจ เป็นต้น

เป็นเรื่องราวแนวความคิด หลักการปฏิบัติ และเทคโนโลยี เป็นเรื่องราวแนวความคิด หลักปฏิบัติ และเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่ชาวบ้านนำมาใช้ใน ชุมชน ซึ่งเป็นอิทธิพลของความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เช่น การเลี้ยงปลาตู้กักอยู่ในบ่อซีเมนต์ โดยจัดระบบถ่ายเทน้ำและคิดสูตรอาหารปลาขึ้นมาเอง การประดิษฐ์เครื่องนวดข้าวแบบประหยัด เป็นต้น

เป็นเรื่องของศิลปะ วัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณี เป็นตัวชี้ที่สำคัญต่อการแสดงออกถึงภูมิปัญญาของชุมชนต่อการดำเนินชีวิต เช่น ประเพณีการบวชนาคเข้าพรรษา แต่งงาน นอกจากนั้นยังมีศิลปกรรมพื้นบ้านที่แสดงให้เห็นถึงความสำเร็จของภูมิปัญญาที่สืบทอดกันมาหลายชั่วอายุ เช่น งานจักสาน และงานทอกระเป่าลิเปา ภาคใต้ สี่งจันทบูร เครื่องจักรสานต่าง ๆ เครื่องปั้นดินเผา งานแกะสลัก งานปั้น งานหล่อด้วยโลหะ การก่อสร้างอาคารที่อยู่อาศัย ภาพเขียนบนผนัง การฟ้อนรำ และเพลงพื้นบ้าน เป็นต้น

เป็นเรื่องการประกอบอาชีพในแต่ละท้องถิ่น การประกอบอาชีพในท้องถิ่นได้รับการพัฒนาให้เหมาะสมกับสมัยเป็นการดำเนินชีวิตที่ เคยถูกครอบงำจากสภาพแวดล้อม พ่อค้าคนกลาง ระบบเศรษฐกิจ ระบบโรงงาน กลับสู่การเกษตรที่อาศัยความสมดุลทางธรรมชาติ สามารถยืนหยัดต่อสู้กับความล้มเหลวกับการล้มละลายทางสังคม เศรษฐกิจและวัฒนธรรมได้อย่างภูมิใจด้วยกำลังกาย และการสั่งสมประสบการณ์ กำลังปัญญา เช่น การทำเกษตรแบบผสมผสาน การเกษตรแบบพึ่งพาตนเอง การทำสวนสมุนไพรและการแพทย์แผนโบราณ

แยกตามประเภทภูมิปัญญาท้องถิ่น ตำบลบ้านตะโก อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์

๑. ภูมิปัญญาด้านการเกษตร

ที่	ชื่อของเจ้าของภูมิปัญญา	อายุ	ลักษณะประสพการ/ ความเชี่ยวชาญ	วุฒิ การศึกษา	ที่อยู่	อาชีพ เดิม
๑	นายเรียบ นุการัมย์		ทำปุ๋ยชีวภาพ เกษตร	ป.๔	๒๙ ม.๕	ทำนา
๒	นายเพิ่ม ฉิรัมย์	๗๕	ทำปุ๋ยหมัก ทำเกษตรผสมผสาน	ป.๔	๕๙ ม.๑	ทำนา
๓	นางบุปผา นิพานรัมย์	๗๒	เกษตรกรรม		๗๗ ม.๒	ทำนา
๔	น.ส.งามทิพย์ สดรัมย์	๔๕	เกษตรทฤษฎีใหม่		๕๐ ม.๓	ทำเกษตร
๕	นางสมเนียร แสนคม	๕๙	เกษตรทฤษฎีใหม่		๔ ม.๓	ทำเกษตร
๖	นายสุภาพ งามเกิด	๔๘	ด้านการปศุสัตว์		๑ ม.๔	ทำนา
๗	น.ส.บุญยานุช สีนสายรัมย์		ด้านเกษตรผสมผสาน		๙ ม.๖	แม่บ้าน
๘	นางสรสิชา ทอมย์สัน	๕๕	เกษตรทฤษฎีใหม่		๕๓ ม.๖	ทำนา
๙	น.ส.เอื้องคำ เนิบกระโทก	๕๕	ด้านเกษตรผสมผสาน		๖๗ ม.๖	
๑๐	นายเรืองเดช นิโรจน์รัมย์	๕๔	ด้านเกษตรผสมผสาน		๔๙ ม.๗	เกษตรกรรม
๑๑	คุณชมภู วิชัยรัมย์	๔๘	ด้านเกษตรผสมผสาน		๕๘ ม.๗	เกษตรกรรม
๑๒	นางเรียม เจนเซนต์		ด้านเกษตรผสมผสาน		ม.๘	รับจ้าง

๒.ภูมิปัญญาด้านเศรษฐกิจ / อุตสาหกรรม

ที่	ชื่อของเจ้าของภูมิปัญญา	อายุ	ลักษณะประสบการณ์/ ความเชี่ยวชาญ	วุฒิการศึกษา	ที่อยู่	อาชีพเดิม
๑	นายอุไร นุยอมรัมย์	๖๙	ด้านอุตสาหกรรม ช่างตีดบ้าน	ป.๔	๓ ม.๓	ทำนา
๒	นายจำนงค์ นุกาศรัมย์	๖๖	ด้านอุตสาหกรรม ช่างตีดบ้าน	ป.๔	ม.๔	ทำนา
๓	นายชอบ ตีมอนรัมย์	๖๙	ด้านช่างฝีมือ ช่างไม้ก่อสร้าง	ป.๔	๓๗ ม.๔	ทำนา
๔	นายแวน นุกาศรัมย์	๗๕	ด้านอุตสาหกรรม ช่างตีดบ้าน	ป.๔	๔๑ ม.๑	ทำนา
๕	นายรงค์ นิพนรัมย์	๗๓	ด้านช่างฝีมือ ช่างปูน	ป. ๔	๒๕ ม.๒	ทำนา
๖	นายบุญส่ง สมหวังได้	๗๓	ด้านช่างฝีมือ ช่างไม้ก่อสร้าง	ป.๔	๓๔ ม.๒	รับจ้าง
๗	นายเรย นิพนรัมย์	๖๗	ด้านอุตสาหกรรม ช่างตีดบ้าน	ป.๔	๖๒ ม.๑	ทำนา
๘	นายสุรัตน์ นิพนรัมย์		ด้านช่างฝีมือ ช่างปูนเสารั้ว	ป. ๔	ม.๙	ทำนา
๙	นายรัต สัจรัมย์	๗๓	ด้านอุตสาหกรรมแปรรูปไม้		๕๑ ม.๓	เกษตรกร
๑๐	นายกิตจา คล้ายหนู		ด้านการเผาถ่านแบบโบราณ		๕๑ ม.๖	ทำนา
๑๑	นายเนือง กิรัมย์	๕๐	ด้านการก่อสร้างบ้าน		๓๒ ม.๗	เกษตรกร
๑๒	นายสดาญ์ การรัมย์	๓๒	ด้านอุตสาหกรรม เฟอร์นิเจอร์จากไม้		๑๐๐ ม.๘	รับจ้าง

๓. ภูมิปัญญาด้านศาสนา คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม ความเชื่อ พิธีกรรม อื่นๆ

ที่	ชื่อของเจ้าของภูมิปัญญา	อายุ	ลักษณะประสพการ/ ความเชี่ยวชาญ	วุฒิการศึกษา	ที่อยู่	อาชีพเดิม
๑	นายนเรศ นรรัมย์		ด้านพิธีกรรมทางศาสนา ความเชื่อ	ป.๔	ม.๘	ทำนา
๒	นายพรม เกิดเหมาะ	๘๘	ด้านพิธีกรรมทางศาสนา ความเชื่อ	ป.๔	๑ ม.๗	ทำนา
๓	นางละไฮ สมบังได	๗๙	ด้านหมอดูหมอดูธรรม เป่ารักษามนต์	ป.๔	๒๓ ม.๘	ทำนา
๔	นายหมื่น เจริญรัมย์	๘๔	ด้านพิธีกรรมเกี่ยวกับศาสนา		๒๗ ม.๒	-
๕	นายทิน อะโรคา	๗๔	ด้านพิธีกรรม เรียกขวัญ		๑๖ ม.๓	เกษตรกร
๖	นางพิด กันรัมย์	๗๗	ด้านหมอดูหมอดูธรรม		๒๓ ม. ๓	เกษตรกร
๗	นางลอย นุกาศรัมย์		ด้านการทำขนมไทย		๓๙ ม.๔	ทำนา
๘	นายสุทอน ประจันบาล	๕๓	ด้านพิธีกรรม เรียกขวัญ		๖๐ ม.๘	ทำนา

๔. ภูมิปัญญาด้านการจัดการทรัพยากรและการพัฒนาหมู่บ้าน

ที่	ชื่อของเจ้าของภูมิปัญญา	อายุ	ลักษณะประสพการ/ ความเชี่ยวชาญ	วุฒิการศึกษา	ที่อยู่	อาชีพเดิม
๑	นางล้นทม สุทธะ		ทำขาไบหม่อน ทำไวท์ลูกหม่อน	ป.๔	๑๒ ม.๙	รับจ้าง
๕	นางมณี กองรัมย์	๖๒	ผลิตขาไบหม่อน	ป.๔	๓๔ ม.๗	ทำนา

๕. ภูมิปัญญาด้านศิลปะ ด้านหัตถกรรม ด้านศิลปกรรม

ที่	ชื่อของเจ้าของภูมิปัญญา	อายุ	ลักษณะประสพการ/ ความเชี่ยวชาญ	วุฒิ การศึกษา	ที่อยู่	อาชีพ เดิม
๑	นางรัตน์ กันรัมย์	๘๐	ด้านหัตถกรรม ทอผ้าไหมยกลาย (แบบกี่กระตุก)	ป.๔	๑๒ ม.๙	รับจ้าง
๒	นางละไฮ สมบังไค	๗๙	ด้านหัตถกรรม ทอผ้าไหมพื้นบ้าน	ป.๔	๒๓ ม.๘	ทำนา
๓	นายพรหม กิรัมย์	๗๔	ด้านหัตถกรรม จักรสานทุกประเภท	ป.๔	๓๒ ม.๗	ทำนา
๔	นายโพน การรัมย์	๘๕	ด้านศิลปะมวยไทย	ป.๔	๑ ม.๙	ทำนา
๕	นายวินัย บุณรัมย์	๖๓	ด้านศิลปกรรม ดนตรีไทย	ป.๔	๓๒ ม.๙	ทำนา
๖	นายสัญญา สาสิวรรณ		ด้านการศึกษา ถ่ายทอดความรู้พื้นบ้าน	ป.๔	๔๑ ม.๕	ราชการ
๗	นายสำริด วรรณรัมย์		ด้านการศึกษา ให้ความรู้ชุมชน	ป.๔	ม.๘	ทำนา
๘	นางสำอางจิตร นิกุลรัมย์	๕๒	ด้านหัตถกรรมทอผ้า ๒ ตะกอก		๘๐ ม.๑	ทำนา
๙	นายชำนาญ จระอนรัมย์	๖๘	ด้านหัตถกรรม จักรสาน		๒๓ ม.๒	ทำนา
๑๐	นางบุญมี ทิมอนรัมย์	๖๐	ด้านหัตถกรรม ทอผ้า		๔๒ ม.๔	ทำนา
๑๑	นายสวัสดิ์ อะพรรัมย์		ด้านการจักสาน		๒ ม.๔	-
๑๒	นางสุพิศ เป่าสิริ		ด้านหัตถกรรม เย็บปักถักร้อย เย็บผ้า		๕๙ ม.๖	
๑๓	นางวรรณญา โกรรัมย์		ด้านหัตถกรรม ทอผ้า		๙๑ ม.๖	
๑๔	นางหนูกัน วงศ์สุวรรณ		ด้านหัตถกรรม เย็บปักถักร้อย เย็บผ้า		๙๕ ม.๖	เย็บผ้า
๑๕	นางประดับ นิโรจน์รัมย์	๕๔	ด้านหัตถกรรม ทอผ้า		๔๙ ม.๗	เกษตรกร
๑๖	นางกนกวรรณ กองรัมย์	๔๐	ด้านหัตถกรรม ทอผ้ายกดอก		๑๔ ม.๘	เกษตรกร
๑๗	นางม้วย กองรัมย์	๖๘	ด้านหัตถกรรม ทอผ้ายกดอก		๑๔ ม.๘	เกษตรกร
๑๘	นางสุนันทา เกรรัมย์	๔๙	ด้านหัตถกรรม ทอผ้า เลี้ยงไหม		๒๓ ม.๘	ทำนา
๑๙	นางบุญชอบ การรัมย์	๕๔	ด้านหัตถกรรม ทอผ้า		๑๓ ม.๘	ทำนา
๒๐	นางถั่วย โกติรัมย์	๘๐	ด้านหัตถกรรม ทอผ้า เลี้ยงไหม		๕๖ ม.๘	เกษตรกร
๒๑	นางเทียม สายพรวัว		ด้านหัตถกรรม ทอผ้า เลี้ยงไหม		๔๐ ม.๕	เกษตรกร

๖. ภูมิปัญญาด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม

-

๗. ภูมิปัญญาด้านภาษาและวรรณกรรม

-

๘. ภูมิปัญญาด้านแพทย์ไทย

ที่	ชื่อของเจ้าของภูมิ ปัญญา	อายุ	ลักษณะประสบการณ์/ ความเชี่ยวชาญ	วุฒิ การศึกษา	ที่อยู่	อาชีพ เดิม
๑	นางชวน นุกาศรัมย์		ด้านแพทย์แผนไทย นวด ประคบ อบ	ป.๔	๔๓ ม.๒	ทำนา
๒	นางนวล สัตรัมย์		ด้านแพทย์แผนไทย เป่า	ป.๔	๑๔ ม.๓	ทำนา
๓	นางเพียด จะรอนรัมย์		ด้านแพทย์แผนไทย เป่า ยาสมุนไพร	ป.๔	๒๕ ม.๓	ทำนา
๔	นายลิ้ม นิกุลรัมย์		ด้านแพทย์แผนไทย เป่า ยาสมุนไพร	ป.๔	๗ ม.๓	ทำนา
๕	นายสำรอน เจริญรัมย์		ด้านแพทย์แผนไทย เป่า ยาสมุนไพร	ป.๔	๔๘ ม.๓	ทำนา
๖	นายทิน อะโรคา		ด้านแพทย์แผนไทย เป่า ยาสมุนไพร	ป.๔	๑๖ ม.๓	ทำนา
๗	นายยะ มาลาทอง	๗๐	ด้านแพทย์แผนไทย ยาสมุนไพร	ป.๔	๓๔ ม.๕	ทำนา
๘	นายเรียบ นุกาศรัมย์		ด้านแพทย์แผนไทย ยาสมุนไพร	ป.๖	๒๙ ม.๕	ทำนา
๙	นางเชิญ ดีล้อม	๘๓	ด้านแพทย์แผนไทย นวด	ป.๔	๔๓ ม.๒	ทำนา
๑๐	นางบุญเหลือ นิพรัมย์	๗๒	ด้านแพทย์แผนไทย นวด	ป. ๔	๔ ม.๑	ทำนา
๑๑	นางคันธนา ฉิวรัมย์	๔๐	ด้านแพทย์แผนไทย นวด		๑๑๖ ม.๒	นวดแผนไทย

ประเพณี/วัฒนธรรม ในเขตตำบลบ้านตะโก

อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์

ประเพณีวันสงกรานต์ สงกรานต์หมายถึง การส่งท้ายปีเก่าต้อนรับปีใหม่ เดิมทีวันที่จัดสงกรานต์นี้นั้นจะมีการคำนวณทางดาราศาสตร์ แต่ในปัจจุบันได้มีการกำหนดวันที่แน่นอน คือ ตั้งแต่ ๑๓ – ๑๕ เมษายน แต่เดิม วันขึ้นปีใหม่ไทย คือ วัน เริ่มปีปฏิทินของไทยจนถึง พ.ศ. ๒๔๓๑ และได้มีการเปลี่ยนแปลงมาเป็นวันที่ ๑ เมษายน เป็นวันขึ้นปีใหม่จนถึง พ.ศ. ๒๔๘๓

ประเพณีวันเข้าพรรษา เข้าพรรษาพักฝน" หมายถึง พระภิกษุสงฆ์ต้องอยู่ ประจำ ณ วัดใดวัดหนึ่งระหว่างฤดูฝน วันเข้าพรรษาเป็น วันที่พระสงฆ์เริ่มอยู่จำพรรษาตลอด ๓ เดือน ในฤดูฝน ตั้งแต่วันแรม ๑ ค่ำเดือน ๘ ของทุกปี เรียกว่า “ปฐิพรรษา”

ประเพณีวันแชนโฌนตา หรือ ไงแชนโฌนตา ตรงกับวันแรม ๑๔ ค่ำ เดือน ๑๐ ของทุกปี ซึ่งในปี ๒๕๖๔ วันแชนโฌนตา ตรงกับวันนี้ (๕ ตุลาคม) คำว่า “ไง” หมายถึง วัน คำว่า “แชน” หมายถึง การเซ่นไหว้ การบวงสรวง คำว่า “โฌน” หมายถึง ย่าหรือยาย คำว่า “ตา” หมายถึง ปู่หรือตา ดังนั้นประเพณีนี้จึงหมายถึง การเซ่นไหว้ปู่ ย่า ตา ยาย หรือบรรพบุรุษที่ล่วงลับ

ประเพณีวันออกพรรษา เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า วันปวารณา หรือวันมหาปวารณา คือ วันที่เปิดโอกาสให้เพื่อนพระภิกษุ ว่ากล่าว ตักเตือนกันได้ด้วยเมตตาจิต เมื่อได้เห็น ได้ฟัง หรือสงสัยในพฤติกรรมของกันและกัน ประเพณี

ประเพณีบุญมหาภิน ภินมีกำหนดระยะเวลาถวาย จะถวายตลอดไปเหมือนผ้าชนิดอื่นมิได้ ระยะนั้นมีเพียง ๑ เดือน คือตั้งแต่ วันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๑ ไปจนถึงวันขึ้น ๑๕ เดือน ๑๒ (วันเพ็ญเดือน ๑๒) ระยะเวลานี้เรียกว่า ภินกาล คือเทศกาลทอดภิน

ประเพณีวันลอยกระทง เป็นเทศกาลสำคัญในประเทศไทย ซึ่งเป็นเทศกาลที่มีความหมาย ในทุก ๆ ปีวันลอยกระทง ตรงกับวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๒ ตามปฏิทินจันทรคติไทย ตามประเพณีไทย คนไทยจะนำกระทงที่ทำเองลงในแม่น้ำในวันลอยกระทง เพื่อแสดงความปรารถนาและพรของตน

ประเพณีมหากรรมว่าวอีสาน งานมหากรรมว่าวอีสานขึ้นเป็นครั้งแรก เมื่อปี ๒๕๒๙ ในช่วงเดือนธันวาคมทุกปี ช่วงที่มีลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดผ่าน ชาวในนากำลังออกรวงชาวนาจะออกจากบ้าน ไปทำลานนวดข้าว ซึ่งบรรยากาศในยามค่ำคืนที่เงียบสงบและห่างไกลจากหมู่บ้านดูจะเงียบเหงา และหวาดกลัวจึงคิดประดิษฐ์ทำว่าวสองห้องปล่อยติดลมบนไว้ตลอด

ประวัติความเป็นมาของตำบลบ้านตะโก อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์

ตำบลบ้านตะโก แยกจากตำบลห้วยราช อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยสันนิษฐานว่า เหตุที่ได้ตั้งชื่อว่าตำบลบ้านตะโก เนื่องจากหมู่ที่ ๑ มีชื่อว่า บ้านตะโก เป็นหมู่บ้านที่มีขนาดใหญ่ มีประชากรจำนวนมาก เมื่อมีการสำรวจให้เสนอชื่อตำบล เลยได้เสนอชื่อ บ้านตะโก เป็นชื่อตำบล โดยจัดตั้งเป็น ตำบลบ้านตะโก เมื่อวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๓๑ สืบมา

ลักษณะภูมิประเทศ สภาพพื้นที่ทั่วไปของตำบลบ้านตะโก เป็นพื้นที่ราบ มีลักษณะดินเป็นดินร่วนปนทราย ราบโล่งพื้นที่ส่วนใหญ่ใช้เป็นพื้นที่สำหรับการเกษตรและใช้เป็นพื้นที่ปลูกสร้างที่อยู่อาศัยภายในตำบลมีแหล่งน้ำธรรมชาติ ได้แก่ ห้วยตะโก (ห้วยจะเมิง) ไหลผ่านทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ฤดูฝนน้ำไหลหลากส่วนฤดูแล้งน้ำแห้งเป็นบางส่วน ไม่เพียงพอต่อการอุปโภคบริโภค และเพาะปลูก ในฤดูแล้ง

ลักษณะภูมิอากาศ ลักษณะภูมิอากาศเป็นแบบมรสุม มี ๓ ฤดู คือ

ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนกุมภาพันธ์ - กลางเดือน พฤษภาคม

ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคม - กลางเดือนตุลาคม

ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่กลางเดือนตุลาคม - กลางเดือนกุมภาพันธ์

ลักษณะดิน ดินเป็นดินร่วนปนทราย ราบโล่งพื้นที่ส่วนใหญ่ใช้เป็นพื้นที่สำหรับการเกษตรและใช้เป็นพื้นที่ปลูกสร้างที่อยู่อาศัยภายในตำบลมีแหล่งน้ำธรรมชาติ ได้แก่ ห้วยตะโก (ห้วยจะเมิง) ไหลผ่านทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ฤดูฝนน้ำไหลหลากส่วนฤดูแล้งน้ำแห้งเป็นบางส่วน ไม่เพียงพอต่อการอุปโภคบริโภค และเพาะปลูก ในฤดูแล้ง

ลักษณะแหล่งน้ำ ในพื้นที่ตำบลบ้านตะโกบ้านตะโก มีแหล่งน้ำลำห้วยจำนวน ๑ สายคือลำห้วยโชคกราด นอกนั้นจะเป็นสระน้ำสาธารณะ ในฤดูแล้งปริมาณน้ำไม่เพียงพอ

ลักษณะของไม้และป่าไม้ ไม่มีป่าไม้แต่มีต้นไม้ที่ชาวบ้านปลูกลักษณะของไม้เป็นไม้ยืนต้น ผลัดใบ ไม้เศรษฐกิจ ฯลฯ

ลักษณะวัฒนธรรมประเพณี ประชากรส่วนใหญ่ พูดภาษาถิ่น ภาษาเขมร ในการสื่อสารในท้องถิ่นเดียวกัน และสืบทอดประเพณีความเชื่อโบราณ เช่น ประเพณีแซนโชนดา และประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ

ลักษณะการประกอบอาชีพ เกษตรกร ทำนา ทำสวน เลี้ยงสัตว์ ปลูกพืชผักตามฤดูกาล เลี้ยงไหม ทอผ้า ทำจักสาน งานฝีมือช่างไม้ ช่างปูน คีตบ้าน ฯลฯ

ตำบลบ้านตะโก มีจำนวน ๙ หมู่บ้าน ดังนี้

หมู่ที่ ๑ บ้านตะโก

หมู่ที่ ๒ บ้านโสน

หมู่ที่ ๓ บ้านโคกโพธิ์

หมู่ที่ ๔ บ้านโชคกราด

หมู่ที่ ๕ บ้านโชคดี

หมู่ที่ ๖ บ้านปรือเวง

หมู่ที่ ๗ บ้านเกตุเหนือ

หมู่ที่ ๘ บ้านเกตุใต้

หมู่ที่ ๙ บ้านหนองกก

โดยมีประวัติความเป็นมาดังนี้

ประวัติความเป็นมา

บ้านตะโก หมู่ ๑ ตำบลบ้านตะโก อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์

บ้านตะโกเริ่มก่อตั้งเมื่อ ปี พ.ศ. ๒๔๔๒ โดยนาย กอ เป็นผู้บุกเบิก ในการเริ่มต้นก่อตั้งหมู่บ้าน
แห่งนี้ สภาพพื้นที่เต็มไปด้วยป่าไม้ปกคลุม โดยเฉพาะต้นตะโกที่มีอยู่เป็นจำนวนมาก และมีต้นตะโกขนาดใหญ่
ขึ้นอยู่หน้าหมู่บ้าน จึงได้ตั้งชื่อหมู่บ้าน ว่า “ บ้านตะโก ” ตามชื่อต้นไม้

บ้านตะโก หมู่ที่ ๑ ตำบลบ้านตะโก อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์ แต่เดิม เป็น บ้านตะโก หมู่ที่
๔ ตำบลห้วยราช อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมีทำเนียบผู้ใหญ่บ้าน ดังนี้

๑. นายยอน นิพรัมย์
๒. นายอา กริชยานนท์
๓. นายวีระ นุยนรัมย์
๔. นายเปียน นิพนรัมย์
๕. นายจุมพล นะราชรัมย์
๖. นายเสมียน วิชัยรัมย์
๗. นายนเรศ นะราชรัมย์
๘. นายพราน นิพรัมย์ ดำรงตำแหน่งคนปัจจุบัน

หลังจากนั้น ในวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๓๑ บ้านตะโก หมู่ที่ ๔ ตำบลห้วยราช อำเภอเมือง
จังหวัดบุรีรัมย์ ได้แยกมาเป็น บ้านตะโก หมู่ที่ ๑ ตำบลบ้านตะโก อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์ อยู่ห่างจาก
อำเภอห้วยราช ระยะทาง ๔ กิโลเมตร และห่างจาก จังหวัดบุรีรัมย์ ๑๒ กิโลเมตร และมีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้

ทิศเหนือ จรดกับ บ้านโสน หมู่ที่ ๒ ตำบลบ้านตะโก อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์

ทิศใต้ จรดกับบ้านเกตุเหนือ หมู่ที่ ๗ ตำบลบ้านตะโก อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์

ทิศตะวันตก จรดกับ ส่วนรวม หมู่ที่ ๔ ตำบลห้วยราช อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์

ทิศตะวันออก จรดกับ บ้านโคกโพธิ์ หมู่ที่ ๓ ตำบลบ้านตะโก อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์

มีประชากรทั้งหมด ๓๔๒ คน จำนวนครัวเรือนทั้งหมด ๑๐๓ ครัวเรือน

คุ้มชุมชน ประกอบด้วย ๔ คุ้ม ดังนี้

คุ้มที่ ๑ ชื่อคุ้ม โรงเรียน	นายพราน นิพรัมย์	เป็นหัวหน้าคุ้ม
คุ้มที่ ๒ ชื่อคุ้ม วัดปัญญาโชติวนาราม	นางสมหมาย นิกุลรัมย์	เป็นหัวหน้าคุ้ม
คุ้มที่ ๓ ชื่อคุ้ม ประดู่พัฒนา	นายสุเทพ สงัดรัมย์	เป็นหัวหน้าคุ้ม
คุ้มที่ ๔ ชื่อคุ้ม บุรพา	นายเปียน นิพนรัมย์	เป็นหัวหน้าคุ้ม

ประวัติความเป็นมา

บ้านโสน หมู่ ๒ ตำบลบ้านตะโก อำเภอห้วยราช จังหวัด บุรีรัมย์

ประวัติความเป็นมาไม่แน่ชัด จากการบอกเล่าต่อกันมาของผู้มีอายุตั้งแต่ 80 ปีขึ้นไปกล่าวว่า "ได้เริ่มก่อตั้งหมู่บ้านขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2451 มีสระน้ำแห่งนี้ในอดีตสมัยปู่ย่า ตายาย ได้ขุดด้วยแรงคน เพื่อให้เป็นบ่อน้ำอุปโภคบริโภค ต่อมาเมื่อมีต้นโสนเกิดขึ้นมากมาย จึงเป็นที่ทำให้ชาวบ้านเรียกว่าหนองโสน เมื่อมีการแยกหมู่บ้านตามการปกครองของท้องถิ่น หมู่บ้านที่ตั้งอยู่รอบหนองโสนจึงตั้งชื่อหมู่บ้านว่า บ้านโสน ขึ้นต่อตำบลบ้านตะโก อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์ "

พื้นที่ทั้งหมด ๓,๒๒๐ ไร่

อาณาเขต

บ้านโสน หมู่ที่ ๒ ตั้งอยู่ในตำบลบ้านตะโก อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์ ห่างจากอำเภอห้วยราช ไปทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ ประมาณ ๕ กิโลเมตร ห่างจากจังหวัดบุรีรัมย์ ไปทางทิศตะวันตก ประมาณ ๑๖ กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ พุ่งนา
ทิศใต้	ติดต่อกับ บ้านโคกโพธิ์ หมู่ที่ 3 ตำบลบ้านตะโก อำเภอห้วยราช
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ บ้านโชคดี หมู่ที่ 5 ตำบลบ้านตะโก อำเภอห้วยราช
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ บ้านตะครอง หมู่ที่ 3 ตำบลบ้านตะโก อำเภอห้วยราช

ลักษณะภูมิประเทศ

สภาพพื้นที่ทั่วไปของตำบลบ้านตะโกเป็นที่ราบ มีลักษณะดินเป็นดินร่วนปนทราย ราบโล่ง พื้นที่ส่วนใหญ่ใช้เป็นที่สำหรับการเกษตร และสร้างที่อยู่อาศัยส่วนหนึ่ง และภายในตำบลยังมีแหล่งน้ำธรรมชาติไหลผ่าน ได้แก่ ห้วยตะโก (ห้วยจะเมิง) ไหลผ่านไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ในฤดูฝนจะมีน้ำหลาก ส่วนในฤดูแล้งน้ำจะแห้งเป็นบางส่วน ไม่เพียงพอต่อการอุปโภคบริโภคในฤดูแล้ง

จำนวนประชากร รวมทั้งสิ้น ๕๙๑ คน แยกเป็น ชาย ๒๗๘ คน หญิง ๓๑๓ คน

จำนวนครัวเรือน ๑๒๒ ครัวเรือน

ประวัติความเป็นมา

บ้านโคกโพธิ์ หมู่ ๓ ตำบลบ้านตะโก อำเภอยะราช จังหวัดบุรีรัมย์

บ้านโคกโพธิ์ เริ่มก่อตั้งเมื่อ ปี พ.ศ. ๒๔๔๒ โดยนาย กอ เป็นผู้บุกเบิก ในการเริ่มต้นก่อตั้งหมู่บ้าน ชื่อ บ้านตะโก หมู่ที่ ๔ ตำบลห้วยราช อำเภอมือง จังหวัดบุรีรัมย์ และหลังจากนั้น บ้านโคกโพธิ์ ได้แยกออกจากบ้าน ตะโก มาเป็น บ้านโคกโพธิ์ หมู่ที่ ๓ ตำบลบ้านตะโก อำเภอยะราช จังหวัดบุรีรัมย์

และได้ตั้งชื่อหมู่บ้าน “ บ้านโคกโพธิ์ ” ตามชื่อ ของต้นโพธิ์ ที่ขึ้นอยู่ในคลองน้ำธรรมชาติขนาดใหญ่ใน หมู่บ้าน บ้านโคกโพธิ์

บ้านโคกโพธิ์ มีทำเนียบผู้ใหญ่บ้านดังนี้

๑.นายวน นุกาศรัมย์

๒.นายสุพรรณ มั่งมี

๓.นายวน นุกาศรัมย์

๔.นายประสิทธิ์ นิพนรัมย์

๕.นางเกษตร นิพนรัมย์

๖.นางสาวพิมพ์ นครศรี (ดำรงตำแหน่งคนปัจจุบัน)

บ้านโคกโพธิ์ หมู่ที่ ๓ ตำบลบ้านตะโก อำเภอยะราช จังหวัดบุรีรัมย์ อยู่ห่างจาก อำเภอยะราช ระยะทาง ๔ กิโลเมตร และห่างจาก จังหวัดบุรีรัมย์ ๑๕ กิโลเมตร และมีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้

ทิศเหนือ จรดกับ บ้านโสน หมู่ที่ ๒ ตำบลบ้านตะโก อำเภอยะราช จังหวัดบุรีรัมย์

ทิศใต้ จรดกับ บ้านปรือเวง หมู่ที่ ๖ ตำบลบ้านตะโก อำเภอยะราช จังหวัดบุรีรัมย์

ทิศตะวันตก จรดกับ บ้านตะโก หมู่ที่ ๑ ตำบลบ้านตะโก อำเภอยะราช จังหวัดบุรีรัมย์

ทิศตะวันออก จรดกับ บ้านโชคดี หมู่ที่ ๕ ตำบลบ้านตะโก อำเภอยะราช จังหวัดบุรีรัมย์

มีประชากรทั้งหมด ๒๔๒ คน

จำนวนครัวเรือนทั้งหมด ๕๐ หลังคาเรือน

ประวัติความเป็นมา

บ้านโชคราต หมู่ ๔ ตำบลบ้านตะโก อำเภอห้วยราช จังหวัด บุรีรัมย์

บ้านโชคราตเริ่มก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ ๒๔๔๖ โดยพระภิกษุ แอก ซึ่งภูมิลำเนาอยู่ที่บ้านคอโค ตำบลคอโค อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ ท่านได้จุดประสงค์สัญจรจากวัดคอโค ไปมาหาสู่สหายธรรมของท่าน (หลวงพ่อดง) ซึ่งอยู่ที่วัดป่าเลไลย์ ซึ่งปัจจุบันคือวัดบ้านใหม่ ตำบลสามแวง อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์ ระหว่างทางเดินจุดคั่นท่านได้ผ่าน ธรรมชาติ ป่าไม้ แหล่งน้ำต่างๆ มากมาย จนกระทั่งมาพบหนองน้ำ มีดอกบัวบาน สะพรั่งเต็มหนองน้ำ มีต้นไม้ใหญ่ใหญ่ปกคลุมอยู่รอบๆบริเวณนั้น และบนขอบหนองน้ำมีต้นกราดต้นใหญ่ขึ้นเป็นร่มเงา เหมาะสมสำหรับใช้เป็นสถานที่ พักแรม ปักกลดเพื่อเจริญจิตภาวนาอย่างดี และท่านมักมาเจริญจิตภาวนาและพักแรมค้างคืนอยู่ประจำ

หลังจากจุดประสงค์สัญจรของหลวงตาแอก ประมาณ ๒-๓ ครั้ง ท่านก็เกิดความประทับใจในพื้นที่ดังกล่าว ท่านนำประสบการณ์ที่ได้พบเห็นมาเล่าบอกให้ญาติพี่น้องและญาติโยมได้รับฟัง ต่อมาท่านได้ชักชวน นายจู ณะราชรัมย์ , นายโพ ณะราชรัมย์ , นายกรี ณะราชรัมย์ , นายเล้ง ณะราชรัมย์ , นายซัง ณะราชรัมย์ พระภิกษุโอง แลพระภิกษุ ตมา มาดูทำเลที่ท่านปักกลดค้างแรม เมื่อทุกคนได้เห็นสภาพบริเวณดังกล่าว รู้สึกพอใจ เพราะเป็นทำเลที่อุดมสมบูรณ์ พื้นที่ดังกล่าวเป็นป่าไม้ที่ไม่มีใครจับจอง จึงพากันสร้างสำนักสงฆ์ ที่อยู่ห่างจากหนองน้ำไปทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ ประมาณ ๕๐๐ เมตร ส่วนญาติโยม ก็ชักชวนกันยกครอบครัวมาจากบ้านคอโค ครั้งแรกประมาณ ๕ ครอบครัว มาตั้งหลักปักฐาน เป็นหมู่บ้านเล็กๆ ต่อมามีการอพยพ ตามกันมาเรื่อยๆ และมีลูกหลานเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ ประชากรเพิ่มมากขึ้นและขอตั้งเป็นหมู่บ้าน ชื่อว่า “ บ้านโชคราต ”

“โชค”เป็นภาษาถิ่น มีความหมายว่า ดอกบัว

“กราด” เป็นชื่อต้นไม้ คือ ต้นกราด เพี้ยนมาจากภาษาถิ่น จากคำว่า ทราย ซึ่งแปลว่า ต้นกราด

ในบริเวณพื้นที่ดังกล่าว อยู่ในเขตการปกครองของหลวงอุดมสามารถ ท่านได้ให้ความอนุเคราะห์ในการช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการก่อตั้งหมู่บ้าน ต่อมาหลวงอุดม สิ้นอายุขัย ชาวบ้านจึงยกย่องเคารพและนับถือท่าน ดังนั้นพระภิกษุร่วมกับชาวบ้านในขณะนั้น ได้จัดตั้งศาล หลวงอุดมสามารถ ขึ้นเป็นที่ระลึกถึง ตลอดจนเป็นสถานที่เคารพบูชาและที่พึ่งทางจิตใจของชาวบ้านตั้งแต่นั้นมา

อนาเขตการปกครอง

พ.ศ.๒๔๔๖-๒๔๘๓ ยังเป็นชุมชนเล็กๆ ไม่ปรากฏเขตปกครองชัดเจน

พ.ศ.๒๔๘๔-๒๕๒๘ บ้านโชคราตมีเขตปกครองขึ้นกับหมู่ ๔ ตำบลห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์

เมื่อปีพ.ศ.๒๕๒๘ บ้านโชคราตถูกแบ่งเป็น ๒ หมู่บ้าน คือ หมู่ที่ ๔ บ้านโชคราต และหมู่ที่ ๕ บ้านโชคดี ตำบลบ้านตะโกอำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์

ที่ตั้งและอาณาเขต

อยู่ห่างจากอำเภอห้วยราช ระยะทาง ๘ กิโลเมตร และห่างจาก จังหวัดบุรีรัมย์ ๑๖ กิโลเมตร และ
มีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้

ทิศเหนือ จรดกับ บ้านโคกกกล้วย หมู่ที่ ๘ ตำบลเมืองเฒ่า อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์

ทิศใต้ จรดกับ ทางรถไฟสาย กรุงเทพมหานคร – อุบลราชธานี

ทิศตะวันตก จรดกับ บ้านโชคดี หมู่ที่ ๕ ตำบลบ้านตะโก อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์

ทิศตะวันออกจรดกับ บ้านหนองตระเสก หมู่ที่ ๑๐ ตำบลกระสัง อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์

ประวัติความเป็นมา

บ้านโชคดี หมู่ ๕ ตำบลบ้านตะโก อำเภอห้วยราช จังหวัด บุรีรัมย์

ความเป็นมาและประวัติของบ้านโชคดีมีดังนี้ ในปี พ.ศ.๒๔๖๔ มีพระภิกษุรูปหนึ่ง นามว่า “หลวงตาโอ” ซึ่งมี ภูมิลำเนาอยู่ที่วัดคอคโค ตำบลคอคโค อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ ได้เดินทางจากวัดคอคโคไปหาผู้สหายธรรมิกของท่าน คือ “หลวงปู่โต๊ะ” อยู่ที่วัดป่าเลไลยก์ ปัจจุบันคือวัดบ้านใหม่ ตำบลสามแวง อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์ ระหว่างเดินทางนั้นได้พบ หนองน้ำมีดอกบัวเต็มหนองน้ำมีต้นไม้ปกคลุมอยู่บริเวณรอบๆ โดยเฉพาะต้นกราดต้นใหญ่เหมาะสำหรับเป็นสถานที่พักแรม และ ปักกลดเพื่อเจริญจิตภาวนา ท่านจึงมักมาเจริญจิตภาวนาและพักแรมค้างคืนอยู่เป็นประจำ และต่อมาได้ชักชวนพระนามว่า หลวงตา มา และหลวงตาเอก ร่วมเดินทางมาด้วย หลังจากธุดงค์สัญจรไปมาของ “หลวงพ่อทั้ง ๓” ประมาณ ๒-๓ ครั้ง ท่านก็เกิดความประทับใจในสภาพพื้นที่ ดังกล่าว จึงได้ นำประสบการณ์ที่ท่านได้พบเห็นไปเล่าให้ญาติโยมที่วัดคอคโค ตำบล คอคโค อำเภอสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ ได้รับ ฟัง ต่อมาจึงได้ชวน นายจู นะราชรัมย์ นายโพ นะราชรัมย์ นายกรี นะราชรัมย์ นายเล้ง นะราชรัมย์ นายซัง นะราชรัมย์ พระภิกษุโอง และพระภิกษุมาดูแลทำเลที่ท่านได้ปักกลดค้างแรม เมื่อทุกคนได้พบเห็นสภาพทั่วไปของบริเวณดังกล่าวรู้สึกพอใจมาก เพราะเป็นทำเลที่สมบูรณ์ พื้นที่ดังกล่าวเป็นป่ารก ไม่มีผู้ใดจับจองเป็นเจ้าของจึงพากันสร้างส นักสงฆ์ ซึ่งอยู่ห่างจากหนองน้ำไปทาง ทิศตะวันตกเฉียงใต้ ประมาณ ๕๐๐ เมตร ซึ่งพื้นที่ในปัจจุบัน คือบริเวณละแวกบ้านของ นางขมิ้น นะราชรัมย์ ปัจจุบันบ้านเลขที่ ๒๕ หมู่ที่ ๕ บ้านนางแพ นะราชรัมย์ ปัจจุบัน เลขที่ ๒๗ หมู่ที่ ๕ บ้านนางเยย สายพราว ปัจจุบันบ้านเลขที่ ๒๒ หมู่ที่ ๕ ส่วนญาติโยมจากบ้านคอคโค ตำบลคอคโค อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ ครั้งแรก จำนวน ๕ ครอบครัว ได้อพยพมาตั้งหลักปัก ฐานเป็นหมู่บ้านเล็ก ๆ ต่อมามีคนอพยพตามมาเรื่อย ๆ และมีจำนวนประชากรเพิ่มขึ้น และขอตั้งเป็นหมู่บ้าน “บ้านโชคกราด”

“โชค” เป็นภาษาถิ่น มีความหมายว่า “ดอกบัว”

“กราด” เป็นชื่อต้นไม้ คือต้นกราด “กราด” เพี้ยนมาจากภาษาถิ่น จากคำว่า “ตราด” ซึ่งคือต้นกราด ในบริเวณดังกล่าวอยู่ในเขตการปกครองของ

“หลวงปู่อดมมเหศักดิ์” ชาวบ้านทุกคนได้เคารพ บูชาเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ เนื่องจากท่านมีความศักดิ์สิทธิ์คุ้มครองดูแลให้ลูกหลานมีแต่ความผาสุกเสมอมา หมู่บ้านจึงได้ตั้ง “ศาล หลวงอดมมเหศักดิ์” ซึ่งอยู่ห่างจากวัดไปทางทิศตะวันออก ประมาณ ๒๕๐ เมตร เพื่อเป็นที่ระลึก ตลอดจนเป็นสถานที่เคารพบูชา และเป็นที่พึ่งทางใจของชาวบ้านตั้งแต่นั้นมา

พ.ศ.๒๔๔๖ – ๒๔๘๓ เป็นหมู่บ้านเล็ก ๆ ไม่ปรากฏเขตการปกครองที่ชัดเจน

พ.ศ.๒๔๘๔- ๒๕๒๘ บ้านโชคกราด มีเขตการปกครองขึ้นกับ หมู่ที่ ๙ ตำบลห้วยราช อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัด บุรีรัมย์

พ.ศ.๒๕๒๘ บ้านโชคกราดถูกแบ่งการปกครองออกเป็นสองหมู่บ้าน คือ หมู่ที่ ๔ บ้านโชคกราด และหมู่ที่ ๕ บ้าน โชคดี ตำบลบ้านตะโก อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์ ชื่อ “บ้านโชคดี” เป็นชื่อที่ใกล้เคียงกับหมู่บ้านเดิม คือ หมู่ที่ ๒๔ ตำบลห้วยราช อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ต่อมาตำบลห้วยราชได้ยกฐานะเป็นกิ่งอำเภอห้วยราช และอำเภอห้วยราชตามลำดับ และบ้านตะโกได้ยกฐานะขึ้นเป็นตำบล “บ้าน โชคดี” จึงขึ้นกับตำบลบ้านตะโก หมู่ที่ ๕ ตำบลบ้านตะโก อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์

มีผู้ใหญ่มากตั้งแต่เริ่มแบ่งเขตการปกครองจนถึงปัจจุบันทั้งหมด ๔ ท่าน คือ

๑. นายเอื้อน นະเรื่องรัมย์
 ๒. นายเรียบ นุกาตรรัมย์
 ๓. นายเงี้ยว แนนสุข
- และปัจจุบัน นายธนกร นิเวชรรัมย์

บ้านโชคดี หมู่ที่ ๕ ตำบลบ้านตาบะโก อำเภอยะราช จังหวัดบุรีรัมย์ มีเนื้อที่ประมาณ ๑,๕๓๔ ไร่ แบ่งออกเป็น พื้นที่เพื่อยู่ออาศัย ๓๒๕ ไร่ พื้นที่ทำการเกษตร (ทำนา ทำสวน ทำไร่) ๑,๒๐๘ ไร่ พื้นที่สาธารณะ ๑ ไร่

อยู่ห่างจากอำเภอยะราชทาง ๙ กิโลเมตร และห่างจากจังหวัด ๑๙ กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้

- ทิศเหนือ จรดกับ บ้านโคกกกล้วย หมู่ที่ ๘ ตำบลเมืองไผ่ อำเภอยะราช จังหวัดบุรีรัมย์
- ทิศใต้ จรดกับ บ้านหนองกก หมู่ที่ ๙ ตำบลบ้านตะโก อำเภอยะราช จังหวัดบุรีรัมย์
- ทิศตะวันออก จรดกับ โชคกราด หมู่ที่ ๔ ตำบลบ้านตะโก อำเภอยะราช จังหวัดบุรีรัมย์
- ทิศตะวันตก จรดกับ บ้านโสน หมู่ที่ ๒ ตำบลบ้านตะโก อำเภอยะราช จังหวัดบุรีรัมย์

ประชากร

จำนวนครัวเรือน ทั้งหมด ๙๒ ครัวเรือน (อยู่จริง ๗๔ ครัวเรือน) จำนวนประชากร ทั้งหมด ๕๓๐ คน แยกเป็น ชาย ๑๙๕ คน หญิง ๓๓๕ คน

ประเพณี / เทศกาล / ศิลปวัฒนธรรม

ศาสนาประเพณีที่สำคัญ ราษฎรนับถือศาสนาพุทธ ๑๐๐% ส่วนใหญ่ร่วมพิธีทางศาสนา ณ วัดบ้านตะโก หมู่ที่ ๑ ตำบลบ้านตะโก สำนักสงฆ์ บ้านโชคดี หมู่ที่ ๔ ตำบลบ้านตะโก และวัดกทลिनาราม ตำบลเมืองไผ่ อำเภอยะราช จังหวัดบุรีรัมย์ ประเพณีที่สำคัญได้แก่ สงกรานต์ ประเพณีวันโดนตา(บุญเดือนสิบ) ของทุกปี ประเพณีเข้าพรรษา และ ออกพรรษา

ประวัติความเป็นมา

บ้านปรือเวง หมู่ ๖ ตำบลบ้านตะโก อำเภอห้วยราช จังหวัด บุรีรัมย์

ในอดีตบริเวณพื้นที่ ที่เป็นที่ตั้งหมู่บ้านปรือเวงปัจจุบันนี้ มีสภาพเป็นป่าดงดิบ เป็นที่อยู่อาศัยของ สัตว์ป่า เช่น ช้าง ลิง เสือ หมูป่า ไก่ป่า เก้ง ชะนี ฯลฯ และมีครอบครัวของนายทิด นิพันธ์ (เจนกำปอຍเจေး) ภาษาไทยเรียกว่า จันทวก อพยพมาจากจังหวัดสุรินทร์ ไม่ทราบอำเภอ เดินทางเรื่อย ๆ จนกระทั่งมาเจอต้นตะโก ใหญ่ พื้นที่รอบๆอุดมสมบูรณ์ จึงพากันยึดเอาบริเวณนี้เป็นที่อยู่อาศัย จึงได้เรียกบ้านนี้ว่า บ้านตะโก ส่วนใหญ่ทำ อาชีพ ปลูกผัก ทำนา เลี้ยงสัตว์ อยู่มาวันหนึ่งเดินเลี้ยงสัตว์มาเรื่อยๆ มาเจอที่ป่าอุดมสมบูรณ์มีแอ่งน้ำขนาดใหญ่ เหมาะสมเป็นที่อยู่อาศัย จึงกลับไปปรึกษา พ่อแม่ แล้วพาพ่อแม่ มาดู ก็เลยพาครอบครัวอพยพมาอยู่ที่บ้านปรือเวง แห่งนี้ จากนั้นได้มาถางป่า ทำที่ ทำมาหากิน ปลูกผัก ทำนา และเลี้ยงสัตว์ มีลูกด้วยกัน ๑๐ คน ตายตอนคลอด ๑ คน และ ๙ คนที่เหลือ อาศัยอยู่ในบ้านปรือเวงทั้งหมด ปัจจุบันเสียชีวิตไปแล้ว ๗ คน เหลือ คุณยายเพียบ กอง รัมย์ และคุณยายเคียบ นิพันธ์รัมย์ ที่มีชีวิตอยู่

คุณยายทั้งสองได้เล่าว่า สิ่งทีคนในหมู่บ้านกลัวที่สุดในตอนนั้นคือ เนือก ภาษาไทยเรียกว่า พญานาค ตาทิดเล่าให้ฟังว่า มันมีหงอนเหมือนไก่ ตัวยาวคล้ายกับผ้าสไบปลิว ว่ายน้ำข้ามสระไปขึ้นด้านตรงข้าม แล้วหายไปใต้นมะขาม ปัจจุบันไม่มีคนพบเห็นอีกเลย

ในอดีตบ้านปรือเวงขึ้นตรงต่อตำบลห้วยราช ภายหลังจึงจัดตั้งเป็นตำบลบ้านตะโก ความเป็นมา ของชื่อบ้านนั้น ดูจากลักษณะของที่ตั้งหมู่บ้านที่เป็นป่ายาวทึบ เลยตั้งชื่อหมู่บ้านว่า **ปรือเวง** เป็นภาษาเขมร แปลว่า ป่ายาว เรียกกันมาจนถึงปัจจุบันนี้

ในอดีตสถานที่แห่งนี้เป็นป่าทึบไม่มีใครเข้ามาอยู่ จนกระทั่ง นายทิด นิพันธ์รัมย์ เลี้ยงวัวผ่านมา เห็น แล้วอพยพครอบครัวมาอยู่ ต่อมาก็ชวนเพื่อนๆอพยพตามมาอยู่ร่วมกัน ณ บ้านปรือเวง ๔-๕ ครอบครัวเรือน และเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ ส่วนการปกครองนั้น ชาวบ้านเห็นว่าใครเหมาะสมที่จะเป็นผู้ใหญ่บ้านก็จะตั้งขึ้นมาเอง แต่ เมื่อประชากรมีจำนวนมากขึ้นจึงได้มีการเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้าน

นอกจากนี้ บ้านปรือเวงยังมีสิ่งทีผู้คนเคารพนับถือ คือ ศาลปู่ตา ที่ตั้งอยู่บริเวณสระน้ำในหมู่บ้าน แต่ละปีจะ ทำบุญร่วมกับการทำบุญหมู่บ้าน และถือเป็นประเพณีปฏิบัติสืบทอดกันมาเพื่อเป็นสิริมงคลแก่ชาวบ้าน

ภายหลังมีประชากรเพิ่มมากขึ้นและกระจัดกระจายอยู่เป็นหมู่ๆ จึงได้มีการเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้าน เป็นกิจลักษณะตามกฎหมายบ้านเมือง จากที่ลูกนาย ทิด นิพันธ์รัมย์ คือคุณยายเพียบและคุณยายเคียบ เล่าว่า ตอนยังเป็นเด็ก อายุประมาณ ๑๐ ขวบ หรือประมาณ พ.ศ. ๒๔๗๗ หมู่บ้านนี้มีประมาณ ๒๐ ครัวเรือน ต่อมาจึง ได้แต่งตั้ง นายเอก นะเรศรัมย์ เป็นผู้ใหญ่บ้านคนแรก และเป็นผู้ริเริ่มประเพณีทำบุญศาลตาปู่ กับประเพณีทำบุญ หมู่บ้านมาจนถึงปัจจุบัน

รายชื่อผู้ใหญ่บ้านบ้านหนองปรือ หมู่ที่ ๖ ตำบลบ้านตะโก คนแรก - ปัจจุบัน ดังนี้

๑.นายเอก นะเรศรัมย์

๒.นายขุน กองรัมย์

๓.นายทั้ง เกิดเหมาะ

๔.นายสัมฤทธิ์ เพชรเลิศ

๕.นายสุรินทร์ จะเรรัมย์

๖.นางเอื้องคำ เนิบกระโทก (ดำรงตำแหน่งคนปัจจุบัน)

ประวัติความเป็นมา

บ้านเกตุเหนือ หมู่ ๗ ตำบลบ้านตะโก อำเภอห้วยราช จังหวัด บุรีรัมย์

ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน หมู่บ้านเกตุเหนือ หมู่ที่ ๗ ต.บ้านตะโก อ.ห้วยราช จ.บุรีรัมย์ ณ ปัจจุบัน ไม่มีบันทึกไว้แน่ชัด ในเรื่องการก่อตั้งหมู่บ้าน จากการบอกเล่าของ นายพรม เกิดเหมาะ (อดีตผู้ใหญ่บ้านเกตุเหนือ ม.๗ ต.บ้านตะโก อ.ห้วยราช) ซึ่งท่านดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านคนแรกในนาม หมู่ ๗ บ้านเกตุเหนือ เล่าว่า เมื่อปี ๒๕๑๔ ก่อนเริ่มแรกหมู่ ๖-๗-๘-๙ จะมีชื่อว่าบ้านเกตุเนื่องจากมีชาวส่วยกลุ่มหนึ่ง เดินทาง เข้ามา และมีช้างมาด้วย ๑ โขลงและหลังจากนั้นมามีเด็กในกลุ่มดังกล่าวเสียชีวิต ที่หนองน้ำบ้านเกตุ ซึ่ง คำว่าเด็กในภาษาส่วยเรียกว่า เกตุ ประกอบกับกลุ่มชนแรกๆที่มาตั้งถิ่นฐานในละแวกนั้นได้แก่ ครอบครัวของ นายเกตุ กองรัมย์ ในยุคแรก และในหนองน้ำนั้นมีต้นไม้ขนาดใหญ่ขึ้นรอบหนองน้ำ ต้นไม้ขนาดใหญ่มีชื่อว่า ต้น เกตุ จึงเป็นที่มาของชื่อ หมู่บ้านเกตุ ก่อนปี พ.ศ.๒๕๐๐ หมู่ที่ ๖-๗-๘-๙ เป็นหมู่ที่ ๑๐ ต.สวายจิก อ.เมือง จ.บุรีรัมย์ และต่อมา หมู่ ๗-๘ (ในปัจจุบัน)แยกมาเป็นหมู่ ๑๔ ต.ห้วยราช อ.เมือง จ.บุรีรัมย์ และต่อมา เมื่อปี ๒๕๑๔ ได้แยกจากหมู่ ๑๔ มาเป็น หมู่ ๗ บ้านเกตุเหนือ ต.ห้วยราช อ.เมือง และย้ายมาเป็น ต.บ้านตะโก อ.ห้วยราช ในปัจจุบัน

โดยมีทำเนียบผู้ใหญ่บ้าน ก่อนที่จะเป็นบ้านเกตุเหนือ ม.๗ ในปัจจุบัน ดังนี้

๑. นายแนน กองรัมย์
๒. นายเยียน อำมาตย์โท
๓. นายครอง กองรัมย์
๔. นายไโล กองรัมย์
๕. นายประวัติ กองรัมย์
๖. นายออด อาจทวีกุล
๗. นายทอง กมลรัมย์

ภายหลัง บ้านเกตุเหนือ หมู่ที่ ๗ ตำบลบ้านตะโก อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์ มีทำเนียบผู้ใหญ่บ้าน ดังนี้

๑. นายพรม	เกิดเหมาะ	ดำรงตำแหน่งปี ๒๕๑๔
๒. นายสิทธิ์	สุทธะ	ดำรงตำแหน่งปี ๒๕๓๘
๓. นายสมศักดิ์	กองรัมย์	ดำรงตำแหน่งปี ๒๕๔๓
๔. นางประดับ	นิโรจน์รัมย์	ดำรงตำแหน่งปี ๒๕๔๘
๕. นายสิทธิ์	สุทธะ	ดำรงตำแหน่งปี ๒๕๕๓
๖. นายประสม	กองรัมย์	ดำรงตำแหน่งวันที่ ๙/ก.ค./๒๕๖๔ – ปัจจุบัน

ประวัติความเป็นมา

บ้านเกตุใต้ หมู่ ๘ ตำบลบ้านตะโก อำเภอห้วยราช จังหวัด บุรีรัมย์

บ้านเกตุใต้ หมู่ที่ ๘ ตำบลบ้านตะโก อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์ ไม่มีบันทึกไว้ว่ามีการตั้งหมู่บ้านตั้งแต่เมื่อไหร่ จากคำบอกเล่า พ่อเพน กงรัมย์ อดีตผู้ใหญ่บ้านท่านเล่าว่า กลุ่มแรกๆที่เข้ามาตั้งถิ่นฐานเป็นคนไทยโคราชอพยพ มาจากอำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา ได้แก่ ครอบครัว นายเกตุ นางปิง กงรัมย์ และอีก ๔ - ๕ ครอบครัว และอาจตั้งชื่อหมู่บ้านตามชื่อ ของนายเกตุ ซึ่งเป็นผู้บุกเบิกในการก่อตั้งชุมชนในยุคแรก ส่วนอีกคำบอกเล่าบางท่านบอกว่า ใกล้เคียงชุมชนบ้านเกตุมีหนองน้ำธรรมชาติขนาดใหญ่และมีต้นไม้ใหญ่ขึ้นรอบๆหนองน้ำชื่อต้น เกตุ จึงเป็นที่มาของชื่อหมู่บ้านเกตุตั้งปัจจุบัน บ้านเกตุใต้ ตำบลบ้านตะโก อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์ ก่อนปี พ.ศ.๒๕๐๐ เป็นหมู่ที่ ๑๐ ตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ มี ทำเนียบผู้ใหญ่บ้านดังนี้

- ๑.นายแนน กงรัมย์
- ๒.นายเขียน อำมาตรโท
- ๓.นายครอง กงรัมย์
- ๔.นายไธ กงรัมย์
- ๕.นายประวัติ กงรัมย์
- ๖.นายออด อาจทวีกุล
- ๗.นายทอง กมลรัมย์

หลังจากนั้นบ้านเกตุใต้ ได้ย้ายปกครองขึ้นต่อ ตำบลห้วยราช อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ และย้ายมาขึ้นต่อ ตำบลบ้านตะโก อำเภอ ห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์ และมี ทำเนียบผู้ใหญ่บ้านดังนี้

๑. นายเพน กงรัมย์
๒. นายประมูล โกติรัมย์
- ๓.นางสมใจ การรัมย์ (ดำรงตำแหน่งคนปัจจุบัน)

บ้านเกตุใต้ หมู่ ๘ ตำบลบ้านตะโก อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์ มี ๑๐๒ ครัวเรือน ประชากรจำนวน ๒๗๙ คน มีการปกครองตามระบบของการบริหารราชการแผ่นดินทั่วไป มีผู้นำสูงสุดคือผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ๒ คน ผู้ช่วยผู้รักษาความสงบในหมู่บ้าน ๑ คน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ๑ คน และคณะกรรมการหมู่บ้าน คณะกรรมการกองทุนต่างๆ โดยมีผู้ใหญ่คนปัจจุบัน คือ นางสมใจ การรัมย์ และแบ่งการปกครองแยกเป็น ๕ คุ่มได้แก่

๑. คุ่มตะวันทองแสง	นางสมใจ การรัมย์	เป็นหัวหน้าคุ่ม
๒. คุ่มสุขสำราญ	นางสุภาพ โกติรัมย์	เป็นหัวหน้าคุ่ม
๓. คุ่มรุ่งอรุณ	นายจอย กริรัมย์	เป็นหัวหน้าคุ่ม
๔. คุ่มวิเศษ	นางครองทรัพย์ พิประโคน	เป็นหัวหน้าคุ่ม
๕. คุ่มพูนสุข	นางละโฮ สมบังได	เป็นหัวหน้าคุ่ม

บ้านเกตุใต้ หมู่ ๘ ตำบลบ้านตะโก อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์ มีพื้นที่หมู่บ้านรวมทั้งสิ้น ประมาณ ๑,๑๑๗ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ อยู่อาศัย ประมาณ ๑๐๐ ไร่ พื้นที่ทำการเกษตร ประมาณ ๑,๐๐๐ ไร่ อยู่ห่างจากอำเภอ ห้วยราช ๔.๕ กิโลเมตร และอยู่ห่างจากอำเภอห้วยราช ประมาณ ๑๖ กิโลเมตร เส้นทางคมนาคมทางบกมีความสะดวกอยู่ใกล้ตัวเมือง ภายในหมู่บ้านมีถนนคอนกรีต ๔ สาย บ้านเกตุใต้ มีพื้นที่ทำนาและพื้นที่อยู่อาศัยแยกออกจากกันอย่างชัดเจน ประชากรส่วนใหญ่มีที่ทำกินและมีที่นาเป็นของตนเอง เฉลี่ยครัวเรือนละ ๑๕ - ๑๐๐ ไร่ มีพื้นที่สาธารณะเป็นศาลาประชาคมหมู่บ้านซึ่งอยู่บริเวณที่สาธารณะซึ่งเป็นที่แห่งเดียวกัน โดยชุมชนใช้สถานที่นี้เป็นสถานที่ประชุมชาวบ้าน ลานกีฬา มุมหนังสือ และประกอบกิจกรรมต่างๆทางวัฒนธรรม การใช้ประโยชน์ในพื้นที่อยู่อาศัย ภายในหมู่บ้านแต่ละครัวเรือน สามารถปลูกผักสวนครัวได้เล็กน้อย สภาพดินส่วนมากเป็นดินร่วนปนทรายอยู่ในสภาพดี สามารถปลูกพืชผักได้ดีไม่ต้องใช้ปุ๋ยมาก

ประวัติความเป็นมา

บ้านหนองกก หมู่ ๙ ตำบลบ้านตะโก อำเภอยะรัง จังหวัด บุรีรัมย์

แต่เดิมบ้านหนองกก แยกออกมาจากบ้านปรือเวง หมู่ที่ ๑๐ ตำบลสวายจิก อำเภอเมือง จังหวัด บุรีรัมย์ และมีหน่วยงานทางราชการทางจังหวัด แบ่งแยกเป็น หมู่บ้านหนองกก หมู่ที่ ๙ ตำบลห้วยราช กิ่งอำเภอยะรัง จังหวัดบุรีรัมย์ ครบเวลา ๕ ปี จึงเปลี่ยนมาเป็น ตำบลบ้านตะโก อำเภอยะรัง จังหวัดบุรีรัมย์

บ้านหนองกกแยกออกมาจากบ้านปรือเวง เมื่อ พุทธศักราช ๒๕๔๓ เพื่อจัดเลือกตั้งตั้งผู้ใหญ่บ้าน เพื่อปกครองหมู่บ้านเพื่อบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แก่ ประชาชน

มีทำเนียบผู้ใหญ่บ้านดังนี้

๑. นายโทน การรัมย์	ดำรงตำแหน่ง ๑๐ ปี เกษียณราชการ
๒. นายบุญถึง ทอทับทิม	ดำรงตำแหน่งได้ไม่นาน ลาออก
๓. นายสุพจน์ ชัยสุวรรณ	ดำรงตำแหน่งได้ ๕ ปี หมดวาระ
๔. นายละเอียด การรัมย์	ดำรงตำแหน่งคนปัจจุบัน

บ้านหนองกก มีที่มา ชื่อหมู่บ้านนี้คือ ในบริเวณหมู่บ้าน มีหนองน้ำใหญ่ ประมาณ ๒ ไร่ มีต้นกก ขึ้นเยอะมาก รกมาก ชาวบ้านแถวนั้นจึงไปถอนต้นกกมาตากแห้งเพื่อเอามาจี้กระดูก ทำเสื้อปูนอน และขายให้หมู่บ้านใกล้เคียง เพื่อเป็นรายได้เลี้ยงครอบครัว ณ สมัยนั้นชาวบ้านลำบากมาก หาเช้ากินค่ำ จึงริเริ่มสร้างประเพณีวัฒนธรรมในหมู่บ้าน มีวงดนตรีประจำหมู่บ้าน โดยมี นายโทน การรัมย์ เป็นหัวหน้าคณะ และมีคนมาติดต่อไปเล่นในงานบวช งานแต่ง งานประเพณี ต่างๆ สร้างรายได้ จนเจือครอบครัว

บ้านหนองกกอยู่ห่างจากอำเภอยะรัง ๕ กิโลเมตร และห่างจากตัวจังหวัดบุรีรัมย์ ๑๕ กิโลเมตร

มีอาณาเขตติดต่อดังนี้

๑.ทิศเหนือ จรดกับ บ้านปรือเวง	หมู่ที่ ๖ ตำบลบ้านตะโก อำเภอยะรัง จังหวัดบุรีรัมย์
๒.ทิศใต้ จรดกับ บ้านจอม	หมู่ที่ ๗ ตำบลสองชั้น อำเภอยะรัง จังหวัดบุรีรัมย์
๓.ทิศตะวันออก จรดกับ บ้านหนองแถม	หมู่ที่ ๕ ตำบลกระสัง อำเภอยะรัง จังหวัด บุรีรัมย์
๔.ทิศตะวันตก จรดกับ บ้านเกตุไต้	หมู่ที่ ๘ ตำบลบ้านตะโก อำเภอยะรัง จังหวัดบุรีรัมย์

จำนวนครัวเรือน

มีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด ๗๔ ครัวเรือน ประชากร ๓๑๓ คน

บ้านหนองกกมีเนื้อที่ประมาณ ๑,๒๕๒ ไร่ แบ่งออกเป็น

-พื้นที่อาศัย ๕๐ ไร่

-พื้นที่ทำการเกษตร (ทำสวน ทำนา ทำไร่) ๑,๒๐๐ไร่

-พื้นที่สาธารณะ ๒ ไร่

บ้านหนองกก มี ๔ คุ่มดังดังนี้

- ๑.คุ่มพัฒนาสามัคคี
- ๒.คุ่มสตรีพัฒนาสามัคคี
- ๓.คุ่มร่วมคิดพัฒนาสามัคคี
- ๔.คุ่มร่วมใจรักสามัคคี

แบบสำรวจองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น/ปราชญ์ชาวบ้าน

ตำบลบ้านตะโก อำเภอบัวลาย จังหวัดบุรีรัมย์

1. ชื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น

2. ชื่อ-สกุล.....ชื่อเล่น.....

วัน/เดือน/ปีเกิด อายุ ปี อาชีพ

ที่อยู่ บ้านเลขที่.....หมู่ที่ชื่อหมู่บ้าน..... ตำบลบ้านตะโก

อำเภอบัวลาย จังหวัดบุรีรัมย์ เบอร์โทร.....

3.ความชำนาญ/ลักษณะของความถนัด.....

4.ผลงาน /รางวัลเกียรติยศ

5. ประเภทภูมิปัญญา

() 1.ภูมิปัญญาด้านเกษตรกรรม คือภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับการกสิกรรม/การปศุสัตว์/การป่าไม้ เช่นทำเกษตรผสมผสาน, เกษตรทฤษฎีใหม่

() 2.ภูมิปัญญาด้านหัตถกรรม คือภูมิปัญญาท้องถิ่นในงานฝีมือหรืองานช่างที่ทำด้วยมือและอุปกรณ์ อย่างง่าย โดยไม่ได้ใช้เครื่องจักรเป็นองค์ประกอบในการผลิต เช่นงานจักสาน งานแกะหนังตะลุง งานทอผ้าด้วยมือ งานเย็บปักถักร้อย ทำหัวโขน

() 3.ภูมิปัญญาด้านอุตสาหกรรม คือภูมิปัญญาท้องถิ่นในงานที่ใช้ทุน แรงงาน และเครื่องจักรด้านการบริการในการผลิต โดยมีเป้าหมายการผลิตสิ่งของเป็นจำนวนมากเพื่อการค้า และรวมถึงงานบริการ เช่น การทำเครื่องเรือนจากไม้แปรรูป (โต๊ะ/ตู้) การแปรรูปสิ่งต่างๆ จากยางพารา เป็นต้น

() 4.ภูมิปัญญาด้านแพทย์ไทย คือภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับการดูแลและรักษาสุขภาพพื้นบ้าน เช่น การหัตถเวชกรรมไทย (การนวดไทย/การนวดประคบสมุนไพร/ การใช้สมุนไพรในการรักษาโรค การผดุงครรภ์พื้นบ้านโดยหมอดำแย เป็นต้น

() 5.ภูมิปัญญาด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม คือภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งการอนุรักษ์ การพัฒนา การใช้ประโยชน์จาก ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน เช่นการบวชป่า การสืบชะตาแม่น้ำ การทำแนวปะการังเทียม การอนุรักษ์ป่าชายเลน เป็นต้น

() 6.ภูมิปัญญาด้านศิลปกรรม คือภูมิปัญญาท้องถิ่นในการสร้างสรรค์ผลงานด้านศิลปะสาขาต่างๆ เช่นจิตรกรรม ประติมากรรม นาฏศิลป์ ดนตรี ทัศนศิลป์ คีตศิลป์ การละเล่นพื้นบ้านและ นันทนาการ การขับร้องเพลงอีแซว ลำตัด ลิเก หมอลำ กัณธรีม โนรา เป็นต้น

() 7.ภูมิปัญญาด้านภาษาและวรรณกรรม คือภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับการใช้ภาษาพูดและเขียน เช่น ภาษาโบราณ ภาษาถิ่น หนังสือ งานประพันธ์ ตำรา ตำหรับอาหาร บทประพันธ์ทั้งร้อยแก้วร้อยกลอง เรื่องสั้น นวนิยาย นิทาน บทเพลงพื้นบ้าน เป็นต้น

() ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านอื่นๆ เช่นภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านความเชื่อ ศาสนาประเพณี พิธีกรรม อาหารพื้นบ้าน อื่นๆ

ลงชื่อ.....ผู้ให้ข้อมูล

ลงชื่อ.....ผู้จัดเก็บข้อมูล

(.....)

(.....)

ภาคผนวก

ภาพภูมิปัญญาท้องถิ่น
ตำบลบ้านตะโก อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์

ภาพภูมิปัญญาท้องถิ่น
ตำบลบ้านตะโก อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์

